

Prof. dr hab. inż. Adam Śliwiński,
Katedra Ryzyka i Ubezpieczeń
Instytut Ryzyka i Rynków Finansowych
Kolegium Zarządzania i Finansów SGH w Warszawie

Warszawa 29.12.2021

**Recenzja osiągnięć naukowych dr. Ryszarda Jerzego Pukały oraz jego aktywności naukowej
w związku z postępowaniem habilitacyjnym wszczętym w dziedzinie nauk społecznych
w dyscyplinie ekonomia i finanse**

Podstawą formalną przygotowania niniejszej recenzji jest skierowane do mnie pismo Prorektora ds. Nauki Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie prof. dr hab. Pawła Lulę z prośbą o sporządzenie w/w recenzji, w związku z powołaniem mnie przez Radę Naukową Dyscypliny Ekonomia i Finanse Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, jako recenzenta, w postępowaniu habilitacyjnym dr. Ryszarda Jerzego Pukały (dalej Kandydat) wszczętym w dniu 23 czerwca 2021 r. w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie ekonomia i finanse.

Część merytoryczną recenzji oparto o dokumentację przygotowaną przez Kandydata zawierającą w szczególności:

- Wniosek z dnia 23 czerwca 2021 r skierowany do Rady Dyscypliny Ekonomia i Finanse, Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, za pośrednictwem Rady Doskonałości Naukowej;
- Dane wnioskodawcy;
- Kopię dokumentu potwierdzającego posiadanie stopnia naukowego doktora;
- Autoreferat;
- Wykaz osiągnięć naukowych
- Monografię autorską pt. Ubezpieczenia w finansowaniu skutków ryzyka start-upów, Wyd. CeDeWu, Warszawa 2021;
- Wykaz wybranych publikacji przedstawiających dorobek naukowy (zawierający kopie publikacji).

W tym miejscu warto podkreślić, że dokumentacja została przygotowana starannie i stanowi rzetelne źródło informacji o dokonaniach Kandydata.

Niniejsza recenzja została sporządzona zgodnie z kryteriami oceny dorobku w postępowaniu habilitacyjnym, zawartymi w art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późniejszymi zmianami).

1. Informacje ogólne o kandydacie

Kandydat uzyskał stopień magistra inżyniera na Państwowym Uniwersytecie Technicznym Ukrainy na Wydziale Techniki Elektronowej. Stopień doktora nauk ekonomicznych uzyskał w 2008 r. w Szkole Głównej Handlowej w Kolegium Ekonomiczno - Społecznym prezentując rozprawę pt.: *Perspektywy integracji rynków ubezpieczeniowych krajów Europy Wschodniej ze wspólnym rynkiem Unii Europejskiej*. Promotorem rozprawy był dr hab. Romuald Holly, a recenzentami: prof. dr hab. Irena Jędrzejczyk oraz prof. dr hab. Tadeusz Szumlicz.

Kandydat od 2010 realizuje swoją karierę zawodową pracując w instytucjach szkolnictwa wyższego. W latach 2010 do 2013 zajmował stanowisko adiunkta w Wyższej Szkole Zarządzania w Rzeszowie. Od 2011 r. do chwili obecnej zajmuje stanowisko starszego wykładowcy w Instytucie Ekonomii i Zarządzania (od 2019 adiunkta) w Państwowej Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej im. Ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu.

2. Ocena głównego osiągnięcia naukowego – monografii naukowej

Główne osiągnięcie naukowe stanowi monografia autorstwa Kandydata pt.: *Ubezpieczenia w Finansowaniu skutków ryzyka start-upów*, wydawnictwo CeDeWu. Monografia została wydana w wydawnictwie znajdującym się na liście wydawnictw ogłoszonej w komunikacie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 września 2020 r. w sprawie wykazu wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe na podstawie art. 267 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85, 374, 695, 875 i 1086).

Monografia składa się ze wstępu, czterech rozdziałów i zakończenia. We wstępie Kandydat prezentuje główny cel naukowy badań oraz przedstawia hipotezy badawcze. Według Kandydata głównym celem naukowym jest identyfikacja rodzajów ryzyka działalności start-up oraz analiza możliwości wykorzystania metody ubezpieczeniowej w procesie zarządzania ryzykiem i finansowania jego skutków w zależności od etapu rozwoju start-up (str.13). Dalej

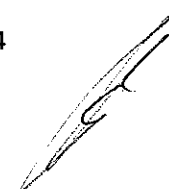
przedstawione zostały hipotezy badawcze oraz opisano etapy prowadzenia badań. Uwzględniając zaprezentowane w monografii badania naukowe oraz osiągnięte wyniki można stwierdzić, że cel główny został osiągnięty. Mam jednak kilka uwag i wątpliwości, które przedstawię w dalszej części recenzji.

W rozdziale I Kandydat skupił się na opisanu startup-ów. Rozdział rozpoczyna się od dyskusji na temat innowacyjności. Kandydat bowiem utożsamia start-up z przedsiębiorstwem innowacyjnym. Tu pojawia się pytanie dlaczego. Czy takie założenie jest prawdziwe? To pytanie ma głębszy sens z punktu widzenia zrealizowanych badań. Kandydat skupił się na start-upach zakładając, że są to przedsiębiorstwa innowacyjne. Nie badał procesu zarządzania w warunkach ryzyka przedsiębiorstw innowacyjnych nie będących start-up. Według mnie zagadnienie to powinno być dokładniej wyjaśnione. Jednocześnie w rozdziale I Kandydat prezentuje kilka wniosków bez poparcia ich jakimikolwiek danymi czy analizami. Na przykład na stronie 29 sugeruje, że *rola start-up będzie sukcesywnie rosła w ramach gospodarki opartej na wiedzy*. W pracach naukowych tego typu stwierdzenia powinny być poparte wiarygodnymi danymi lub odniesieniem do uznanych pozycji literaturowych. Kandydat używa niezdefiniowanych pojęć takich jak na przykład *skrajna niepewność* (str.30), lub podaje wiele definicji start-up bez krytycznej dyskusji na ich temat. Pojęcia bliżej nie zdefiniowane występują także w dalszej części książki np. na s. 236 pojawia się stwierdzenie *lepsze zarządzanie ryzykiem*. Na stronie 239 w złym kontekście użyto sformułowania *zachówek myśląc z udziałem własnym ubezpieczającego*. Niejednoznaczne jest stwierdzenie *skutków ryzyka*. Występuje ono we wszystkich rozdziałach i jest wykorzystywane przez Kandydata nader często. Według mnie Kandydat powinien używać stwierdzenia *skutki realizacji ryzyka* i określić ich charakter bowiem skutki realizacji ryzyka mogą być także pozytywne. Nie jest mi również znane z pozycji literaturowych pojęcie *materializacja ryzyka* (str.250). Na przykład na stronie 31 wspomniano o start-upach jako instytucjach które poszukują modelu biznesowego. natomiast dalej w tekście przytoczona została definicja start-up jako podmiotów, które charakteryzują się konkretnym modelem biznesowym. Istnieje wiele definicji start-up i są one niejednoznaczne dlatego treści podane w tym rozdziale, pomimo uwag są ciekawe i interesujące. Zestawianie funkcjonujących definicji oraz etapów rozwoju start-up należy uznać za wkład Kandydata do rozwoju nauki w danej dziedzinie jednak zabrakło krytycznego podejścia.

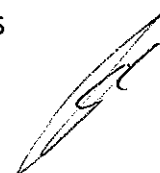
W rozdziale II Kandydat skoncentrował się na procesie zarządzania w warunkach ryzyka. Do tej części pracy mam również uwagi. Najważniejsza dotyczy faktu pominięcia przez Kandydata wielu pozycji dotyczących istoty, definiowania i klasyfikacji ryzyka wydanych przez polskich jak i zagranicznych naukowców (na przykład T.Michalski, A.Karmańska, A.Śliwiński, J.Kwon, H.Skipper, G.Niehaus, S Harrington). Kandydat pominął także dyskusję na temat możliwości zarządzania ryzykiem. Dyskusja ta jest znana i często poruszana na forach akademickich (konferencje i seminaria naukowe). Istnieją poglądy, których również i ja jestem zwolennikiem, że ryzykiem, jako stanem świata zewnętrznego nie da się zarządzać. Termin zarządzanie ryzykiem jest pojęciem potocznie używanym i powszechnym w świecie biznesu. Według mnie dyskusja na ten temat, w szczególności w aspekcie teoretycznym powinna znaleźć się w tej monografii. Rozdział II zawiera także wyniki badań własnych, gdzie Kandydat po wyodrębnieniu obszarów ryzyka (s.91) dokonał analizy i identyfikacji ryzyk z punktu widzenia ich istotności dla decydentów start-up. Tą część oceniam pozytywnie bowiem uzyskane wyniki są ciekawe i mogą stanowić obszar badawczy. Zabrakło mi tu jednak, i to jest bardzo ważne z punktu widzenia całości prowadzonych badań klasyfikacji ryzyka na tzw. ryzyko czyste i ryzyko spekulacyjne. Podział ten podany przez Mawbray'a jest uważany za klasyczny i miłowy w rozwoju teorii ryzyka ubezpieczeniowego. Jedynie ryzyka czyste mogą być przedmiotem ubezpieczenia – metody ubezpieczeniowej sugerowanej przez Kandydata. Według mnie podział ten od samego początku powinien determinować kierunek badań opisanych zarówno w rozdziale II jak i III. A tak Kandydat „miesza” te dwa rodzaje ryzyka nie uwzględniając ich specyfiki. Jednakże identyfikacja ryzyka istotnego z punktu widzenia decydentów start-up jak i ich oczekiwania co do efektów strategii zarządzania w warunkach ryzyka (podrozdział 2.3.5) jest ciekawa i przybliżyła nas do identyfikacji cech charakterystycznych dla start-up. Chociaż zabrakło mi pogłębionej dyskusji na temat doboru próby badawczej i jej reprezentatywności. Według mnie ta część badań ma charakter oryginalny i można ją uznać za wkład własny Kandydata.

W rozdziale III Kandydat skoncentrował się na wykorzystaniu ubezpieczeń w finansowaniu skutków realizacji ryzyka dotyczącego działalności start-up. Opisał wady i zalety ubezpieczeń oraz tzw. metody ubezpieczeniowej. Zaproponował także modyfikację metody ubezpieczeniowej, która dokładnie została opisana w rozdziale III (rysunek 3.3). Pierwsza część rozdziału III zawiera ogólny opis metod wykosztowanych w procesie zarządzania w warunkach

ryzyka jak i aspekty behawioralne, które mają wpływ na decyzje podejmowane w warunkach ryzyka. Według mnie nie było potrzeby przytaczania tych informacji. Są one ogólnie znane i powszechne. Myślę, że rozdział ten byłby bardziej czytelny gdyby wyróżniono ryzyko czyste i spekulacyjne a następnie opisano działania, które mogą być podjęte w celu minimalizacji skutków realizacji ryzyka na funkcjonowanie start-up. Trudno na przykład zgodzić się z Kandydatem, że kryteria ubezpieczalności są mało precyzyjne (str.191). Podobnie twierdzenie, że zakłady ubezpieczeń mogą oferować pokrycie dla każdego zidentyfikowanego ryzyka, dla którego zdołają oszacować prawdopodobieństwo jego realizacji i wysokość potencjalne szkody (str. 193) trudno uznać za prawdziwe. W rozdziale tym Kandydat używa pojęcia ryzyko bardzo ogólnie nie wspominając o jakie ryzyko chodzi. Na przykład na stronie 194 wymienia tendencję ryzyka zdarzeń losowych bez sprecyzowania o jakie ryzyka (zdarzenia losowe) dokładnie chodzi. Podobnie jak w przypadku rozdziału II moje uwagi dotyczą części teoretycznej, w tym braku krytycznego spojrzenia na cytowane fragmenty na przykład dotyczące ubezpieczalności ryzyk (na przykład tabela 3.2). W przytoczonej tabeli Kandydat stwierdza, które z podanych kryteriów ubezpieczalności są spełnione przez start-up. Na przykład twierdzi, że start-up nie tworzą struktury homogenicznej, nie spełniając w ten sposób jednego z postulatów ubezpieczalności podanych przez E.J. Voughana. Stwierdzenie to eliminuje możliwość zastosowania jednego z podanych przez Kandydata wariantów modyfikacji metody ubezpieczeniowej. W badaniach zaprezentowanych w rozdziale III Kandydat w zasadzie koncentruje się na ryzykach czystych, bez uwzględnienia postrzegania i roli ryzyk spekulacyjnych, które nie mogą być przedmiotem ubezpieczenia. Natomiast pozytywnie oceniam badania własne prezentowane w drugiej części rozdziału III. Wyniki tych badań, chociaż zastosowane metody należą do metod prostych (miary statystyki opisowej) należy uznać za ciekawe w odniesieniu do start-up. Dla osób zajmujących się praktyką ubezpieczeniową jak i naukowców ciekawa i przydatna może być wiedza jak postrzegane są różnego rodzaju ryzyka w określonej fazie rozwoju start-up.

Rozdział IV prezentuje informację na temat modyfikacji metody ubezpieczenia w procesie finansowania skutków realizacji ryzyka w przypadku start-up. Według mnie rozdział ten nie jest potrzebny. Zaproponowane metody oraz ich modyfikacje nie stanowią nowego spojrzenia. Podobnie jak w przypadku innych rozdziałów brakuje podejścia krytycznego do

prezentowanych treści. Na przykład według mnie krytycznej dyskusji powinny podlegać treści i twierdzenia podane w tabeli 4.1 .

Na stronie 236 Kandydat pisze, że *Ryzyko dzielone jest pomiędzy członków TUW i dzięki temu TUW może przyjąć do ubezpieczenia ryzyko które nie jest akceptowalne w zakładach komercyjnych*. Nie zgadzam się z tym twierdzeniem. Uważam, że jest ono nieprawdziwe.

Kandydat całkowicie pominął kwestie związane z barierami powołania towarzystwa ubezpieczeń, w tym jednej z najważniejszych jakim są wymogi kapitałowe. Bardzo lakonicznie został również potraktowany fakt, że bardzo często start-upy prowadzą działalność konkurencyjną lub związaną z innowacjami, gdzie dane dotyczące np. produktów stanowią tajemnicę przedsiębiorstw. Zastosowanie ubezpieczeń w procesie zarządzania w warunkach ryzyka stwarzałoby konieczność udostępnienia tych danych. W swoich rozważaniach Kandydat pominął kwestię ubezpieczeń na życie i potrzeby ich wykorzystania w przypadku start-up. Pomimo bardzo lakonicznego wyjaśnienia (str.197) zastanawiam się czy to wynika z niedopatrzenia czy z małej istotności tych ubezpieczeń dla decydentów start-up. Chciałbym aby Kandydat odniósł się do tej kwestii bardziej szczegółowo.

Bardzo kontrowersyjny jest także pomysł tworzenia grup zakupowych. Uważam, że w przypadku przedsiębiorstw i ich potrzeb ubezpieczeniowych, które bardzo często mają charakter indywidualny takie podejście jest niemożliwe. Nie wchodząc w szczegóły wynika to przede wszystkim z braku homogeniczności (wspomnianej wcześniej przez Kandydata) ryzyka do ubezpieczenia. Zgadzam się jednocześnie ze stwierdzeniem, że w przypadku start-up takie działanie byłoby niejednoznaczne (str.240). Proszę Kandydata o wyjaśnienie pojęcia *polski rynek start-upów* (str.245).

Według mnie bardzo ciekawe są rozważania na temat skłonności decydentów start-up do partycypowania w finansowaniu kosztów realizacji określonych zdarzeń. Przeprowadzone przez Kandydata badania w tym zakresie uważam za oryginalne i nowatorskie.

Zmierzając do ostatecznej oceny monografii uważam, że pozwala ona ocenić zdolności naukowe i badawcze Kandydata. Pomysł i temat badawczy jest interesujący. Według mnie część empiryczna pracy jest ciekawa i wnosi nowe treści do nauki w badanym obszarze. Mniej pozytywnie oceniam część teoretyczną pracy, widzę tu pewne braki w warsztacie naukowym. W tym zakresie Kandydat powinien bardziej krytycznie spojrzeć na podawane treści oraz

przeprowadzić dokładniejszą analizę istniejącej literatury przedmiotu. Uwzględniając zarówno pozytywne jak i negatywne aspekty monografii oceniam ją pozytywnie i uważam, że może stanowić podstawę do ubiegania się o kolejny stopień naukowy.

3. Ocena pozostałego dorobku naukowego i aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej

Swoją aktywność naukowo-badawczą Kandydat rozpoczął już w 1991 r. Od tamtej pory współpracował z wieloma instytucjami naukowymi jak i wiodącymi uniwersytetami. Współpracował między innymi z Uniwersytetem Ekonomicznym w Krakowie, Poznaniu i Wrocławiu, SGH w Warszawie, a także z uniwersytetami zagranicznymi takimi jak Uniwersytet Preszowski (Słowacja), Uniwersytet Nyiregyhazkim (Węgry), Uniwersytet Wielkotyrnowskim (Bułgaria), Uniwersytet Ekonomiczny w Charkowie (Ukraina), Uniwersytet Finansowy w Moskwie (Rosja), oraz Kazachskim Uniwersytetem Państwowym.

Jego doświadczenia pozwoliły na wyodrębnienie trzech głównych obszarów badawczych. Są to: *rynki ubezpieczeniowe Europy Środkowo-Wschodniej; ryzyko w działalności gospodarczej i finansowanie jego skutków oraz metoda ubezpieczeniowa jako narzędzie finansowania skutków ryzyka przedsiębiorstw innowacyjnych.* W każdym ze wskazanych obszarów Kandydat może pochwalić się zbiorem publikacji naukowych zawierających artykuły naukowe wydawane w renomowanych czasopismach posiadających impact factor.

Po uzyskaniu stopnia doktora nauk ekonomicznych kandydat opublikował łącznie 146 pozycji naukowo-badawczych, w tym dwie monografie, 47 rozdziałów w monografiach i 60 artykułów naukowych. Prace publikowane był zarówno w języku polskim jak i angielskim. Artykuły notowane są w uznanych, zagranicznych bazach danych takich jak Scopus czy Web of Science.

Kandydat brał udział w 16 projektach badawczych, w tym krajowych i zagranicznych. W pięciu projektach o charakterze międzynarodowym był kierownikiem. Wśród tych projektów za najważniejsze Kandydat uznał (str.40 autoreferatu):

- 1) Transgraniczne laboratorium naukowo-badawcze problematyki funkcjonowania państwa w obszarze finansowo-ekonomicznym – IEIZ/LPAF/13/2013 – projekt realizowany we współpracy z Lwowską Akademią Państwową;

- 2) Reformowanie rynku usług finansowych w warunkach integracji z europejską przestrzenią finansową – część I – HNEU 15/86-42-200 – projekt realizowany we współpracy z: Charkowski Państwowy Uniwersytet Ekonomiczny, Poleski Uniwersytet Państwowy, Uniwersytet Nyiregyhazki;
- 3) Risk based approach to combating money laundering – HNEU 127/88/2020 – projekt realizowany we współpracy z Charkowskim Uniwersytetem Ekonomicznym.

Ważnym aspektem aktywności naukowej Kandydata jest udział w konferencjach naukowych. Kandydat brał aktywny (prezentacja referatu) udział w 129 konferencjach i seminariach naukowych, z czego w 96 przypadkach były to wydarzenia zagraniczne lub międzynarodowe. W przypadku 9 konferencji Kandydat był moderatorem sesji tematycznych. Jest członkiem 57 rad naukowych konferencji krajowych i zagranicznych. Wyniki te należy uznać za imponujące. Szczegółowa analiza dorobku Kandydata pozwala na stwierdzenie, że można go uznać za wystarczający zarówno pod względem ilościowym, jak i jakościowym do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego. Potwierdzeniem aktualności, oryginalności i poziomu naukowego publikacji Kandydata są dane bibliometryczne dotyczące cytowalności jego publikacji. W bazie Scopus notowane jest 19 publikacji Kandydata, a łączna liczba cytowań wynosi 52, indeks Hirscha 5. W bazie Web of Science 17 prac, a liczba cytowań 40, indeks Hirscha 4. Sumaryczny Impact Factor publikacji Kandydata wynosi 3,32. Poziom wskaźników bibliometrycznych należy uznać za wysoki. Na podkreślenie zasługuje także fakt publikacji w renomowanych czasopismach zagranicznych posiadających Impact Factor. Jednocześnie w procesie realizacji badań naukowych Kandydat współpracował z wieloma instytucjami zagranicznymi spełniając w ten sposób wymogi ustawowe.

4. Ocena pozostałych osiągnięć w tym dydaktycznych, organizacyjnych i w zakresie popularyzacji nauki

Kandydat posiada szereg osiągnięć o charakterze dydaktycznym i organizacyjnym. W trakcie swojej aktywności zawodowej podejmował także działania popularyzujące naukę. Współpraca z naukowymi instytucjami zagranicznymi kształtowała się w kilku obszarach.

Pierwszy to obszar badawczo-rozwojowy. Działania w tym obszarze zakończyły się uzyskaniem praw własności intelektualnej. Na przykład prawo własności intelektualnej za opracowanie naukowe pt.: „Wsparcie organizacyjne realizacji funkcji nadzoru w zakresie monitoringu finansowego w oparciu o podejście zorientowane na ryzyko.

Drugi obszar związany jest z popularyzacją nauki. Kandydat jest członkiem międzynarodowych i krajowych organizacji i towarzystw naukowych takich jak: Polskie Towarzystwo Ekonomiczne; Chinese Economic Society, Czech Economic Society. W ramach obszaru naukowego należy także wymienić staże naukowe jakie Kandydat realizował na zagranicznych uniwersytetach, między innymi w Instytucie Badań Regionalnych Akademii Nauk Ukrainy. Jest także członkiem komitetów redakcyjnych i rad naukowych czasopism. W swojej karierze zawodowej Kandydat pełnił także funkcję promotora pomocniczego w pięciu przewodach doktorskich co należy podkreślić.

W obszarze dydaktyki Kandydat koncentruje się na kooperacji polegającej na wspólnym opracowywaniu programów kształcenia, wspólnych zajęć, konsultacji i pomocy w opracowywaniu programów nauczania. W ramach unowocześniania procesu dydaktycznego Kandydat odbył szereg wizyt studyjnych i prowadził wykłady na wielu uczelniach krajów Europy Środkowej i Wschodniej między innymi na Ukrainie i Słowacji oraz Białorusi. Współpraca z ośrodkami z Europy Środkowej i Wschodniej jest niewątpliwym atutem Kandydata. W obszarze działalności dydaktycznej Kandydat prowadził wykłady na studiach podyplomowych z zakresu ubezpieczeń, finansów i finansów przedsiębiorstw w Państwowej Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej w Jarosławiu, WSPiA Rzeszowskiej Szkole Wyższej w Rzeszowie, Wyższej Szkole Zarządzania w Rzeszowie oraz Uniwersytecie Medycznym w Łodzi. Jest promotorem 82 prac magisterskich, 178 licencjackich oraz 60 prac dyplomowych na studiach podyplomowych. Kandydat był także współwykonawcą trzech projektów finansowanych przez Narodowy Bank Polski w ramach programu edukacji ekonomicznej.

W zakresie działalności organizacyjnej Kandydat cyklicznie prowadził międzynarodowe olimpiady z wiedzy ubezpieczeniowej organizowane przez Kijowski Państwowy Uniwersytet Handlowo-Ekonomiczny, współpracował z krajowymi jak i zagranicznymi kołami naukowymi studentów, organizował wymiany studenckie w tym programy zagraniczne we współpracy z Kazachskim Uniwersytetem Państwowym, Uniwersytetem Preszowskim, Państwową Akademią Finansów we Lwowie, Uniwersytetem Bankowym we Lwowie oraz Uniwersytetem Lwowskim.

Kandydat jest laureatem wielu nagród i wyróżnień. W 2018 r. został odznaczony Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

5. Konkluzja

Na podstawie szczegółowej oceny dorobku naukowo-badawczego, dydaktycznego i organizacyjnego dr. Ryszarda Jerzego Pukały stwierdzam, iż spełnia on wymogi będące warunkiem uzyskania stopnia doktora habilitowanego zawarte w art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Przeprowadzona ocena dorobku zgłoszonego przez Kandydata pozwala na stwierdzenie, iż dorobek ten można uznać jako dowód umiejętności prowadzenia badań empirycznych, a także formułowania wniosków i rekomendacji o charakterze aplikacyjnym.

Monografia, pomimo wskazanych przeze mnie braków, oraz większość publikacji po uzyskaniu stopnia doktora stanowi znaczny i oryginalny wkład do rozwoju dziedziny nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse, zarówno w warstwie teoretycznej, jak i empirycznej.

Dowodem znaczenia i jakości publikacji są relatywnie wysokie wskaźniki cytowalności. Ocena pozostałej działalności naukowej Kandydata jest również pozytywna. Kandydat wykazuje aktywność badawczą, konferencyjną oraz międzynarodową (w tym współpracę z uczelniami zagranicznymi w zakresie naukowym jak i dydaktycznym).

Działalność dydaktyczną, organizatorską i popularyzatorską oceniam również pozytywnie.

W związku z powyższym rekomenduję Radzie Naukowej dyscypliny ekonomia i finanse Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie nadanie dr. Ryszardowi Jerzemu Pukałe stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse.

Adam Sliwiński

